Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Thomæ Goodwini Moses & Aaron Seu Civiles & Ecclesiastici Ritus Antiquorum Hebræorum

Godwin, Thomas

Bremæ, MDCCX

VD18 12442798

Cap. VII. De aliis Diis, qui referuntur in S. Scriptura.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18703

Visual Library

ait *Lunam* esse, æquè dicitur *Deus Venus*, ac *Dea Venus*. *Macrob. Saturn. l. 3. cap. 8.* Non absimilem idololatriam in cultu *Veneris* prodidit *Julius Firmicus de errore prof. Relig. cap. 4.* Quidam censuerunt Deum respexisse hoc idololatriæ genus *Deut.* XXII. 5. Ubi viris interdicitur gestare vestimenta muliebria, & contrà. *Maimon. in more Nebochim part. 3. cap. 38.* Verùm in genere & cum majori fundamento creditur ibidem vetari promiscuus vestium usus, quo distinctio generis tollitur.

CAP. VII.

De aliis Diis, qui referuntur in S. Scriptura.

I. EXistimo, quod *Sol & Luna*, magna cœli luminaria, præcipua fuerint idola, quæ coluêre Gentes. Nihilominùs cœca ipsorum devotio cæteros quoque planetas divinitate donavit; imò minorum luminarium grex, qui in S. Scriptura vocatur *Militia cœli*, & *exercitus*, & cujus singularis natura, proprietates, & influxus non adeo seorsim noscuntur, ipsorum ἀποθεώσει mactus est.

tionem esse putant, cur *Lunus* & *Luna* dicatur. Sed Hæc ratio, quùm Grammatica sit, minimi æstimanda est. Potius crediderim, Gentes facilè conjecisse, Deum generis neutrius, generis communis, & generis omnis, homines verò præprimis αὐτῶ γένος esse.

Landesbibliothek Oldenburg

II. Simili ratione mentio fit in S. Scriptura *exercitûs idolorum*, de quibus parum aut nihil plus ad rem ab Autoribus proditum est, quàm de ipsorum nominibus. Hujus generis fuerunt חדרי משכית *cubicula* illa *imaginis*, in quibus omnes formæ reptilium expressæ erant in pariete, *Ezech.* VIII. 10. 12. quæque vocare licet *Pantheon* ipsorum.

III. In illis coloniis, quas trajecit Rex Assyriæ in Samariam, quævis natio suæ gentis Deum coluit. *Babylonii* fecerant סכות בנות *Succoth-Benoth*; Homines *Cuthi* fecerunt נרגל *Nergalem*; Homines *Chamathæ* fecerunt אשימא *Aschimam*; *Havæi* fecerunt נבחז *Nibchazum* & תרתק *Tharthacum*; *Sepharvæi* combusserunt filios suos igne לאדרמלך *Adrammelecho*, & ענמלך *Anammelecho*, *Diis Sepharvæorum*. 2. *Reg.* XVII. 30. 31.

IV. Hebræorum Doctores dicunt, quòd (1) *Succoth-Benoth* fuerit effigies *gallinæ cum suis pullis*. *R. Sa-*

(1) Explódunt has Rabbinorum liras *Seld. l. 2. c. 7.* & *Vossius idol. l. 2. c. 22. putantque* סכות בנות, quæ vox sonat propriè *tabernacula filiarum*, non fuisse idolum, sed templum *Veneris Uraniæ*, quam *Herodotus* ait dictam esse Μύλιττα apud Assyrios. In quo templo Deæ *Mylittæ*, puellæ corollis redimitæ, sedentesque in spatiis, quæ funiculis erant distincta, hospites opperiebantur, qui solutâ

R. *Salomo Jarchi.* 2. *Reg.* XVII. R. *David Kimchi* non dissentit. *Nergalem* exponunt (2) *gallum sylvestrem*; *Aschimam*, (3) *capram*; *Nibchazum*, (4) *canem*; *Thar-*

lutâ mercede & invocatâ *Venere*, immissoque in sinum pretio, dicebant meretriculæ; Ἐπικαλέω σοι τὴν θεὸν Μύλιτταν. Tales autem corruptos mores valuisse apud *Babylonios*, clarè testantur Autores profani. *Curtius l.* 5. *c.* 1. ait, *Liberos conjugesque cum hospitibus stupro coire, modò pretium flagitii detur, parentes maritosque pati*, &c. cumque obscœnitatem mulierum notâsset, subjungit: *Nec meretricum hoc dedecus est, sed matronarum virginumque, apud quas comitas habetur vulgati corporis vilitas.* Huc putatur respicere lex illa *Lev.* XII. 29. Inter commiscendum facilè rumpebantur funiculi illi juncei; unde fluxit illa phrasiologia, *zonam solvere.* Vid. quæ leguntur in *Apocryph. Baruc.* VI. 10. 41. 42. 43.

(2) Qui putant *Nergal* fuisse *gallum*, dicunt *Solem* sub ea figura cultum, quum *gallus* sit constitutionis calidioris. Sed hæc sententia non placet *Seldeno Synt.* 2. *c.* 8. qui potiùs putat vocem *Nergal* denotare *cultum ignis*, & derivari à ניר *Nir* & גל *gal*, vel גלגל, vel גלל, & posse verti πυρολατρίαν *cultum lucis* seu *solis*, qualem peregerunt Chaldæi, & Nahor, Abrahæque majores. *Gen.* XXXI. 53. *Jos.* XXIV. 2.

(3) *Selden. Synt.* 2. *c.* 9. fatetur se nescire, quale idolum אשימא fuerit. Plerique Hebræorum *hircum* exponunt. Multæ gentes *hircos* adorârunt, quemadmodum Ægyptii *arietem.* Alii volunt *cercopithecum* fuisse. Vid. *Juven. Sat.* 15. *l.* 5. Quid si *Pan* statueretur esse?

(4) Creditur vox נבחז descendere à נבח *latrare*; & eâ indigitari *Hecate* seu *Diana*, venationis Dea, quæ vocatur

Tharthacum, *asinum*; *Adram-Melechum*, (5) *mulum*; *Anam-Melechum*, (6) *equum*.

V. Vix credibile fuerit, hujusmodi bruta animalia pro Diis culta esse, nisi hoc usitatum fuisse Gentilibus abundè testarentur Autores profani. *Lucian. l.* 16. *de Dea Syra* testatur, *gallum* à Syris adoratum esse pro Deo. *Herodot. in Euterp.* refert, *capellam* Mendesiis cultam fuisse. Alii produnt *canem* ab aliis divino honore affectum. *Cicero de legib. l.* 1. *vid. Tiraquel. in Alex. ab Alex. l.* 6. *it. Diodor. Sicul. l.* 18. Imò in Deorum numerum retulerunt, *Boves*, *Leones*, *Aquilas*, *Lupos*, *Crocodilos*, *Catos*, *Glires* &c. *Alex. Neapol. l.* 6. *c.* 26. Et ipsi horti genuêre Deos, *Porrum* & *Allium*.

Porrum

catur *Tergemina*, item *Triceps*, quia tria habebat capita, dextrum equinum, sinistrum caninum, medium suis agrestis. Vid. *N. Comit. myth. l.* 3. *c.* 15. Sed quid obstat, quo minùs intelligamus *Mercurium*, qui ob sagacitatem sub canis forma in Ægypto cultus est? *Anubis* enim Ægyptiorum Deus canino capite effictus est. *Virg. Æneïd.* 8. *vs.* 698.

Omnigenûmque Deûm monstra, & latrator Anubis.

(5) Quòd *Adrammelech* & *Anammelech* eadem cum idolo *Molocho* fuerint, patet ex 2. *Reg.* XVII. 31. nisi quòd additio ad vocabulum *Molochi* facta est, quemadmodum *Pehor* ad *Baal*. Vid. *supr. cap.* 2. *Adrammelech* præterea, Rabbinorum fide, effigiem *muli*, aut, ut alii volunt, *pavonis* (quæ avis *Junoni* sacra est) gessit.

(6) Quidam Rabbinorum *Anammelechi* simulacrum ajunt fuisse *equum*. Certè ἱππολατρείᾳ frequens fuit Orientalibus populis. 2. *Reg.* XXIII. 11. Alii *phasanum*, alii *coturnicem*. Vid. *Seld. Synt.* 2. *cap.* 9.

Landesbibliothek Oldenburg

Porrum & cæpe nefas violare & frangere morsu.
O sanctas gentes, quibus hæc nascuntur in hortis
Numina! *Juven. Sat.* 15. *l.* 5.

VI. His adjungi potest, 1. נִסְרֹךְ (7) *Deus Assyriorum*, qui videtur suum templum habuisse in urbe *Ninive* 2. *Reg.* XIX. 37. & *Esa.* XXXVII. 38. Et 2. רִמּוֹן, quæ vox significat *malogranatum*. (8) Quòd attinet hoc idolum, multum disputatur, num *Naaman* peccârit, dicens: *In hac re remittat Jehova servo tuo, quando ibit dominus meus in domum Rimmonis, ut incurvet se ibi, & is nitetur manu meâ, egoque me incurvo in domo Rimmonis.* 2. *Reg.* V. 18. Resp. Lege verba hæc in Præterito, *Quando ivit dominus in domum Rimmonis*, & sic patebit, ipsum flagitare remissionem præteritorum peccatorum, non futu-

(7) *Selden. Synt.* 2. *c.* 10. fatetur, se ignorare, quid idoli sit נִסְרֹךְ *Nisroch.* *Notæ Biblior. Germ.* dicunt fuisse *Deum Ninivitarum.* *Kircherus in Pantheo* putat fuisse *naviculæ imaginem*, quæ repræsentârit arcam Noæ; diluvium enim, item arcæ quietem & reliquias fuisse Orienti notissimas. Quæ verba citant Cl. *Leusd. Phil. Hebr. mixt. diss.* 43. & *Beyerus in addit. ad Seld. Synt.* 2. *c.* 10. Sicut נִסְרֹךְ tantundem sit, ac נסרא נוחא, quod Chaldaïce sonat *asserem Noachi.*

(8) Quia vox רִמּוֹן *malogranatum* significat, propterea quidam putant *Beth-Rimmon fanum* esse *Pomonæ*, aut *Veneris*, cui quoque poma erant dicata. Quid, si à רום *altum esse* deducam, & indigitari putem *Jovem Altitonantem?*

futurorum. (9) Eadem vox, נבוא *intrando*, ponitur pro tempore præterito in titulis *Psal.* LII. & LIV. Denique 3. נבו *Nebo*, (10) aliàs *Nabo*, idolum Assyriorum. *Jer.* XLVIII. 1. Nomen ducit à נביא *Propheta*. Non videtur differre ab illo *Nebone* Ζεὺς βελαῖος, sive Ζεὺς μηλιέτης, *Jupiter consilii*

(9) Quomodo hoc de futuro tempore commodissimè capi possit, vide *Monm. l. 2. cap. 16. §. 149.* Veruntamen omnes circumstantiæ, præprimis, quòd Dominum & Terram idololatram non reliquerit, nec in Terra Israëlitica manserit, suadent, in futuro omnia esse capienda. Quod & *Burmanno*, Præceptori olim nostro *Comment. 2. Reg.* V. placet. Naaman ergò intravit ædem Rimmonis, non quidem ut isti idolo, sed ut Regi suo serviret, conscientiâ tamen hæsitante. Noluit autem Propheta vel laudare vel roborare introiturum, vel quassare calamum debiliorem & νεόφυτον, sed animum viri respiciens, *ito*, dixit, *in pace.*

(10) *Nebo* seu *Nabo* vocatur hoc Assyriorum idolum, quod *Vossius* putat esse *Lunam*; quia *Esa.* XLVI. 1. *Nebo* penes *Belum*, h. e. Solem, ponitur. Hoc nomen quoque gerit jugum montis *Abarim Deut.* XXXII. 49. in quo fidelis Dei servus humatus dicitur. Forsan, quia Mosis fama totum terrarum orbem perrupit, audito, hoc in monte ipsum decessisse, Assyrii in ipsius honorem suo idolo nomen *Nebo* indidère. De Mosis in isto monte sepulcro casum non minùs certum quàm mirabilem habes in *Hist. Eccl. Hornii ed. Lips. cum not. Hartnacc. p. 664.* Vid. & *Diss. Crellii de sepult. Mosis.* Certè plura Exempla historiæ suppeditant de exuviarum Sanctissimorum virorum ἐυωδίᾳ. Verùm quid putemus denotari, quòd Moses sepultus sit in monte *Lunæ*, è regione Montis Baalis, seu *Solis? conf. cap. 3. §. 3. not. †.* Forsan Legislatorem notavit non attingere nec ducere ad fastigium Christi.

Landesbibliothek Oldenburg

consilii præses, frequens in *Homero*. *Diodorus Siculus* *l.*5.27. utrumque pro uno eodemque sumit. Nos possumus *Nebonem* transferre, *Ammonem Assyriorum*, seu *Jovem Vaticinum*.

CAP. VIII.

De peculiari Oraculorum & χρηματισμῶν ratione.

I. QUemadmodum *idololatria* originem duxit ex πρεβλώσει (†) & abusu S. Scripturæ, ita *præstigiæ*, quæ affines sunt *idololatriæ*, videntur primùm ortæ ex imitatione *Divini Oraculi*. *Deus locutus est* πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως, *Hebr.* I. 1. בחלמות באורים בנביאים *per somnos, per Urim, per Prophetas*. 1. *Sam.* XXVIII. 6.7. Jehovâ per nullum horum Sauli respondente, quæsivit ille *Pythonissam*.

II. His modis addi potest Dei oraculum *è medio Cherubinorum*, ac responsum *per visionem, per Angelos, per vocem*. Sed præcipui revelationis modi à magistris Hebræorum notati quatuor sunt, quos vocant *quatuor Prophetiæ*, seu *Divinæ revelationis gradus*. *P. Fagius in Exod.* XXVIII. Propterea, ubi quid dixerimus de his, propositum nobis est explicare peculiaria *divinationum illicitarum* genera, quorum meminit S. Scriptura.

III. *Primus*

(†) De Origine vera & prima idololatriæ supr. *cap.* 1. §. 7. *not.* † actum est.